

ENTREVISTA A STEFANO ZANNINI, coordinador de Metges sense Fronteres a Haití

«¿Com estarà Haití d'aquí tres mesos?»

Feia mig any que era a Port-au-Prince quan hi va haver el terratrèmol. Avui fa un mes. Segueix allà i atén EL PERIÓDICO.

MONTSE MARTÍNEZ

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 12/2/2010

Li sembla trist que la comunitat internacional, el primer món, hagi necessitat tenir 200.000 morts sobre la taula per fixar la seva mirada en Haití. Stefano Zannini, nascut fa 37 anys en un petit poble de la regió italiana del Venetto, s'havia deixat la veu en fòrums internacionals tractant de transmetre la difícil i precària situació de la vida en el país caribeny ja abans del sisme. Sigui com sigui, ara està percebent una resposta important i clara.

-¿Com està Haití actualment, just un mes després del terratrèmol?

-Des del punt de vista mèdic, s'està tornant a la normalitat. Hem entrat en una segona fase, la del seguiment postoperatori i ens trobem molts pacients als quals s'ha de tornar a operar per complicacions derivades de les primeres intervencions practicades. Però tornar a la normalitat a Haití és passar de la catàstrofe al drama. La normalitat abans del sisme era, per exemple, un alt índex de mortalitat entre les parteres, quatre vegades més alt que a la resta d'Amèrica Llatina i 50 vegades més que als Estats Units.

-¿Què me'n diu de la salut mental?

-Els ciutadans haitians arrossegueu una pèrdua d'esperança en el futur i una pèrdua de seguretat davant de la vida. I això es tradueix de diverses

maneres, des dels plors fins a la irritabilitat, passant pels problemes del son. És difícil, perquè alguns es neguen a entrar a l'hospital per por que s'ensorri i hi ha gent que encara no ha dormit a cobert des del dia del terratrèmol. A molts, aquestes alteracions els impedeixen fer una vida normal, treballar amb normalitat. I el que s'ha de fer és intentar restituir l'equilibri. No només dels ciutadans haitians, sinó dels col·legues que treballen en ajuda humanitària.

-¿Està molt afectat mentalment el contingent humanitari?

-Sí, alguns no estaven preparats per passar per una experiència tan dura. Dels 40 efectius de Metges sense Fronteres que hi havia a Haití abans del terratrèmol, només en quedem cinc sense rellevar. La sensació d'impotència, d'estar submergit en un volum de feina tan gran, genera frustració i angoixa.

-Malgrat la sensació de tornada a la normalitat, ¿on detecta els principals problemes?

-Sabem per experiència que, d'aquí uns mesos, els actors ara presents se n'aniran. Em preocupa la capacitat de l'estructura governamental, que ja era molt deficitària abans, per respondre a les necessitats. ¿Què en serà d'Haití d'aquí tres mesos? Això em preocupa.

-¿M'està dient que ens oblidarem d'Haití igual que ens hem oblidat d'altres escenaris catastròfics o amb dificultats endèmiques?

-És difícil de respondre. Hem d'intentar que no passi. És necessari que els actors internacionals donin prioritat a les necessitats socials. La mateixa comunitat internacional es va veure molt afectada, va perdre gent, mitjans, i això dóna una perspectiva diferent.

-¿L'important esforç econòmic internacional s'està notant sobre el terreny?

-Sí, es nota la resposta, però això no vol dir que totes les necessitats estiguin cobertes. No obstant, vull evitar la demagògia del «no s'està fent res» o «s'està fent tot malament».

-¿Em pot parlar de l'Haití d'abans del sisme i del de després?

-Era un país immers en una misèria extrema, on les necessitats bàsiques no estaven satisfetes, però, malgrat això, la gent aguantava amb un somriure i, malgrat la dificultat, vivien serenament. Ara és el mateix, pitjor fins i tot, però amb una demostració ciutadana de capacitat de reacció davant la tragèdia. Em meravella com en aquest oceà de mort, desesperació i tristesa, tenen ganes de viure.

-¿Com està la seguretat?

-No hi ha hagut mai una escalada de violència com la que ens van vendre. Hi ha hagut i hi ha problemes ocasionals, però no hi ha problemes greus de seguretat. La gent es manifesta per demanar una resposta més ràpida, però nosaltres, en el nostre dia a dia, no hem tingut problemes. Quan la gent percep que l'ajudes, és la primera que et protegeix.

-¿Hi ha gent que passa fam?

-Continuen els problemes en la distribució d'ajuda, però de mica en mica va arribant. No hem detectat més casos de malnutrició.

-¿Com s'està encaixant tanta presència militar en el dia a dia dels ciutadans?

-D'una manera regular. Veig comportaments excessivament agressius i despectius. La gent té por dels militars. Metges Sense Fronteres fa 19

anys que treballa a Haití i podem constatar que és possible respondre a les necessitats de la població sense necessitat que hi hagi protecció armada.

-¿Vostè, un veterà en el seu camp, coincideix amb altres professionals al pensar que aquesta catàstrofe té difícil comparació?

-És un dels drames humanitaris més greus de la història moderna. El fet que hagi colpit tant la comunitat internacional i que acabés de debilitar estructures estatals ja molt fràgils la fa única.